

OILAVIY SHAJARA VA KELAJAK AVLOD UCHUN QADRIYATLAR SHAKLLANISHI

Qayumova Muxlisa Ibrohim qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi

Email: muxlisaqayumova999@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada oilaviy shajara tushunchasi, uning ahamiyati, amaliy qo'llanilishi hamda yosh avlod tarbiyasidagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, insonning kelajak avlod uchun qanday ma'naviy qadriyatlar qoldirishi mumkinligi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: shajara, oila, qadriyat, tarbiya, avlod, ma'naviyat, halollik, ilm, mehr-oqibat.

Kirish

Insoniyat tarixiga nazar tashlaydigan bo'lsak, har bir avlod o'zidan keyingi avlod uchun muayyan meros qoldirganini ko'ramiz. Bu meros ba'zan moddiy boylik, ba'zan esa ma'naviy qadriyatlar ko'rinishida bo'ladi. Aynan ma'naviy qadriyatlar jamiyatning rivojlanishida muhim o'rin tutadi.

Oilaviy shajara esa ana shu qadriyatlarni avloddan avlodga yetkazuvchi muhim vositalardan biridir. Shajara orqali inson o'z ildizlarini, ajdodlarini va oilaviy an'alarini bilib oladi. Bu esa o'z navbatida uning shaxs sifatida shakllanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Asosiy qism

1. Oilaviy shajara tushunchasi va uning mohiyati

Oilaviy shajara — bu insonning ajdodlari, ota-bobolari va qarindoshlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni ko‘rsatadigan tizimdir . U oddiy daraxt shaklida tasvirlansa-da, aslida inson hayotining tarixiy ildizlarini aks ettiradi.

Shajara insonning o‘zligini anglashida muhim rol o‘ynaydi. Chunki har bir inson o‘z ajdodlarining davomchisidir. Ajdodlarning hayoti, tajribasi va qadriyatlari bugungi avlod hayotida ham aks etadi.

2. Oilaviy shajaraning amaliy qo‘llanilishi

Oilaviy shajara faqat nazariy tushuncha emas, balki kundalik hayotda keng qo‘llaniladigan muhim vositadir.

Masalan:

- Qarindoshlik aloqalarini aniqlash
- Kasb tanlashda yo‘l-yo‘riq berish
- Irsiy kasalliklarni aniqlash
- Oila tarixini o‘rganish
- Nikohdan oldin tekshiruv

Bu holatlar shajaraning amaliy ahamiyatini yaqqol ko‘rsatadi .

3. Oilaviy shajaraning tarbiyaviy ahamiyati

Shajara yosh avlod tarbiyasida ham muhim o‘rin tutadi. U orqali:

- Ajdodlarga hurmat shakllanadi
- Milliy qadriyatlar mustahkamlanadi
- O‘zlikni anglash rivojlanadi

Oila — tarbiyaning asosiy maskani. Shajara esa bu tarbiyani chuqurlashtiruvchi vositadir.

4. Kelajak avlod uchun qadriyatlar shakllanishi

Inson o‘zidan keyin qanday qadriyat qoldirishi mumkinligi juda muhim masala hisoblanadi. Eng muhim qadriyatlar quyidagilardan iborat:

Halollik va rostgo‘ylik

Halollik insonning eng asosiy fazilatlaridan biridir . Halol jamiyatda ishonch mustahkam bo‘ladi.

Ilmga intilish

Bilim insonni rivojlantiradi va jamiyat taraqqiyotini ta‘minlaydi.

Mehr-oqibat

Insonparvarlik jamiyatni birlashtiruvchi kuchdir.

Mehnatsevarlik

Har qanday muvaffaqiyat mehnat orqali qo‘lga kiritiladi.

Mas‘uliyat

Mas‘uliyatli inson jamiyatda tartibni ta‘minlaydi.

5. Zamonaviy jamiyatda qadriyatlarning o‘rni

Bugungi globallashuv davrida qadriyatlar masalasi yanada dolzarb bo‘lib bormoqda. Texnologiyalar rivojlanishi bilan birga ma‘naviy qadriyatlarga e‘tibor kamayib ketmasligi kerak.

Yoshlar:

- Mustaqil fikrlashi

- Tanqidiy yondashuvi
- Ma'naviy barkamolligi

bilan ajralib turishi lozim.

6. Oilaviy shajara va shaxs kamoloti

Shajara insonning shaxs sifatida shakllanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. O'z ildizini bilgan inson:

- O'ziga ishonchli bo'ladi
- Maqsad sari aniq intiladi
- Qadriyatlarga sodiq bo'ladi

Bu esa jamiyat rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

7. Tabiat va jamiyat oldidagi mas'uliyat

Kelajak avlod uchun faqat ma'naviy emas, balki ekologik qadriyatlar ham muhimdir. Tabiatni asrash har bir insonning burchidir.

8. Orzu va maqsadlarning o'rni

Orzular insonni harakatga undaydi. Maqsad sari intilgan inson:

- Qiyinchiliklardan qo'rqmaydi
- O'z ustida ishlaydi
- Jamiyatga foyda keltiradi

Oilaviy shajara tushunchasi va uning ahamiyati

Oilaviy shajara — bu insonning ajdodlari, ota-bobolari va qarindoshlari o'rtasidagi nasliy bog'liqlikni aks ettiruvchi muhim tizimdir. U ko'pincha daraxt shaklida tasvirlanadi,

biroq mazmun jihatidan juda chuqur ma'noga ega bo'lib, har bir insonning kelib chiqishi, hayotiy ildizlari va tarixiy o'tmishini ifodalaydi.

Shajara orqali inson o'z ajdodlari haqida ma'lumotga ega bo'ladi, ularning qanday hayot kechirganini, qaysi kasb bilan shug'ullanganini va qanday qadriyatlarni e'zozlaganini bilib oladi. Bu esa o'z navbatida insonda o'zlikni anglash, ajdodlarga hurmat va milliy g'urur hissini shakllantiradi.

Hozirgi davrda oilaviy shajara nafaqat tarixiy yoki nazariy tushuncha sifatida, balki amaliy jihatdan ham katta ahamiyat kasb etmoqda. Chunki u turli hayotiy vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishga yordam beradi.

Oilaviy shajaraning amaliy qo'llanilishi

Oilaviy shajara kundalik hayotda quyidagi holatlarda keng qo'llaniladi:

Birinchi, qarindoshlik aloqalarini aniqlashda muhim vosita hisoblanadi. Ba'zan insonlar o'zaro qarindosh ekanligini bilmaydi. Shajara tuzish orqali ularning qaysi ajdod orqali bog'langanligi aniqlanadi va bu o'zaro munosabatlarni to'g'ri yo'lga qo'yishga yordam beradi.

Ikkinchi, kasb tanlashda ham shajaraning o'rni katta. Agar oilada ma'lum bir kasb avloddan avlodga o'tib kelayotgan bo'lsa, bu yosh avlod uchun yo'l-yo'riq bo'lib xizmat qiladi. Masalan, oilada o'qituvchilar ko'p bo'lsa, pedagogika yo'nalishi rivojlangan bo'ladi.

Uchinchi, shajara orqali irsiy kasalliklarni aniqlash mumkin. Agar avlodlarda ma'lum bir kasallik takrorlanib kelayotgan bo'lsa, bu uning genetik ekanligini ko'rsatadi. Bu esa oldindan ehtiyot choralarini ko'rishga imkon beradi.

To'rtinchi, oila tarixini o'rganishda shajara muhim manba hisoblanadi. U orqali ajdodlarning qayerda yashagani, qanday hayot kechirganini bilib olish mumkin. Bu esa insonda tarixiy ong va o'zlikni anglashni rivojlantiradi.

Beshinchidan, nikoh masalalarida ham shajaraning ahamiyati katta. Yaqin qarindoshlar o'rtasida nikohning oldini olish orqali sog'lom avlod shakllanishiga erishiladi.

Oilaviy shajaraning tarbiyaviy ahamiyati

Oilaviy shajara yosh avlod tarbiyasida muhim vosita hisoblanadi. U orqali bolalarda ajdodlarga nisbatan hurmat, oilaga sadoqat va milliy qadriyatlarga e'tibor shakllanadi.

Shajara insonni o'z ildizlariga bog'laydi. O'z ildizini bilgan inson esa hayotda o'z yo'lini aniq topa oladi. Shuningdek, shajara orqali avlodlar o'rtasidagi bog'liqlik mustahkamlanadi, bu esa jamiyatda birlik va hamjihatlikni ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, oilaviy shajara — bu oddiy daraxt emas, balki o'tmish, bugun va kelajakni bog'lovchi muhim ko'prikdir. Uni bilgan va o'rganib chiqqan inson o'zligini chuqurroq anglaydi, ajdodlariga hurmat bilan qaraydi va kelajak avlod uchun mustahkam ma'naviy poydevor yaratadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oilaviy shajara insonning o'zligini anglashida, qadriyatlarini shakllantirishda va kelajak avlodni tarbiyalashda muhim o'rin tutadi.

Insonning eng katta merosi — bu uning qoldirgan qadriyatlaridir. Halollik, ilm, mehr-oqibat, mehnatsevarlik va mas'uliyat kabi fazilatlar jamiyatni rivojlantiradi.

Agar har bir inson ana shu qadriyatlarni o'zida mujassam etsa va boshqalarga ham ulasha olsa, kelajak avlod yanada barkamol, ongli va baxtli bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oilaviy shajara mavzusidagi taqdimot materiallari
2. "Men kelajak uchun qanday qadriyat qoldiraman" mavzusidagi esse
3. Shaxsiy shajara asosidagi materiallar